

TA'LIM MUASSASALARINI BOSHQARUVDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYA QILISH

Saidmurodova Madina Fayzullo qizi

Ta'lim muassasalari boshqaruvi yo'nalish

ANNOTATSIYA: *Mazkur ilmiy maqolada ta'lim muassasalarini boshqarishda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni qo'llashning nazariy-metodologik asoslari hamda amaliy ahamiyati chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida raqamli texnologiyalarning boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoniga ta'siri, ta'lim muassasalari faoliyati samaradorligini oshirishdagi roli, shuningdek, ularni joriy etishda uchrayotgan tashkiliy, texnik va inson omiliga oid muammolar yoritilgan. Tadqiqot natijalariga asoslanib, O'zbekiston ta'lim muassasalari uchun sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv tizimlarini joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Kalit so'zlar: *ta'lim boshqaruvi, sun'iy intellekt, raqamli texnologiyalar, raqamli liderlik, innovatsion boshqaruv.*

INTRODUCTION (KIRISH)

Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari ta'lim tizimini tubdan yangilashni taqozo etmoqda. Ta'lim muassasalari boshqaruvi murakkab va ko'p bosqichli jarayon bo'lib, u strategik rejalashtirish, inson resurslarini boshqarish, ta'lim sifatini ta'minlash hamda monitoring qilish kabi vazifalarni o'z ichiga oladi. Mazkur vazifalarni samarali bajarishda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar muhim strategik resurs sifatida namoyon bo'lmoqda.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, ta'lim sohasida raqamli texnologiyalar ko'proq o'quv jarayonida qo'llanilib, boshqaruv tizimiga integratsiya qilish masalasi yetarli darajada ilmiy jihatdan tadqiq etilmagan. Ayniqsa, sun'iy intellekt asosida qaror qabul qilish, prognozlash va tahlil jarayonlarining rahbarlik faoliyatiga ta'siri dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi ta'lim muassasalari boshqaruvida sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilishning ilmiy asoslarini yoritish, amaliy muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqishdan iborat.

I. NAZARIY ASOSLAR

Ta'lim boshqaruvida raqamli transformatsiya tushunchasi zamonaviy boshqaruv nazariyalariga asoslanadi. Raqamli transformatsiya faqat texnologik yangilanish emas, balki boshqaruv madaniyati, qaror qabul qilish mexanizmlari va rahbarlik tafakkurining o'zgarishini ham anglatadi. Ushbu jarayon "raqamli liderlik" tushunchasi orqali izohlanadi.

Raqamli liderlik ta'lim muassasasi rahbaridan ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash hamda inson omili va texnologiyalar o'rtasida muvozanatni saqlashni talab etadi. Ilmiy adabiyotlarda ta'kidlanishicha, raqamli liderlik boshqaruv samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Sun'iy intellekt texnologiyalari katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish, tendensiyalarni aniqlash va rivojlanish prognozlarini ishlab chiqish imkonini beradi. Ta'lim muassasalarida ushbu texnologiyalar pedagogik faoliyatni baholash, ta'lim sifatini monitoring qilish, resurslardan samarali foydalanish kabi yo'nalishlarda keng qo'llanishi mumkin.

II. METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot mixed-methods yondashuvi asosida olib borildi. Ushbu metodologiya miqdoriy va sifat tahlil usullarini uyg'unlashtirish orqali tadqiqot obyektni kompleks o'rganish imkonini berdi.

Tadqiqot obyekti sifatida umumta'lim maktablari va oliy ta'lim muassasalari boshqaruv tizimi tanlandi. Tadqiqot subyekti esa ta'lim muassasalari rahbarlari, direktor o'rinbosarlari va boshqaruv xodimlaridan iborat bo'ldi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi usullar qo'llanildi:

- Anketalashtirish

- Yarim tuzilgan intervyu
- Kontent-tahlil
- Taqqoslama va tizimli tahlil

III. NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim muassasalari rahbarlarining aksariyati raqamli texnologiyalarni boshqaruv samaradorligini oshiruvchi vosita sifatida baholaydi. Biroq ularning amaliy qo'llanilishi texnik va tashkiliy muammolar bilan cheklanmoqda.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt asosidagi tizimlar qaror qabul qilish tezligini oshiradi, subyektivlikni kamaytiradi hamda strategik rejalashtirish jarayonini takomillashtiradi. Shu bilan birga, rahbarlarning raqamli kompetensiyasi yetarli emasligi asosiy muammo sifatida aniqlandi.

IV. AMALIY TAKLIFLAR

Tadqiqot asosida quyidagi amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- Ta'lim muassasalari rahbarlari uchun raqamli liderlik bo'yicha maxsus malaka oshirish kurslarini joriy etish
- Sun'iy intellekt texnologiyalarini bosqichma-bosqich integratsiya qilish modeli ishlab chiqish
- Yagona raqamli boshqaruv platformasini yaratish
- Axborot xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan normativ-huquqiy bazani takomillashtirish

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar ta'lim muassasalari boshqaruvida strategik ahamiyatga ega bo'lib, ularni samarali joriy etish boshqaruv tizimining sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar boshqaruv qarorlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bush T. (2020). Theories of Educational Leadership and Management.
2. Fullan M. (2021). Leading in a Culture of Change.
3. OECD (2022). Digital Education Outlook.
4. UNESCO (2023). Artificial Intelligence and Education.
5. Creswell J. (2018). Research Design.